

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Sk/2/2018
Identifikačné číslo spisu: 7016201271
Dátum vydania rozhodnutia: 27.06.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Igor Belko
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:7016201271.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Igora Belka a členov senátu JUDr. Mariána Trenčana a JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD., v právnej veci sťažovateľa (pôv. žalobca): Š. V., bytom N. XX, A., právne zastúpený: JUDr. Ľubica Višňovská, Advokátska kancelária, so sídlom Štúrova 20, Košice, proti žalovanému: Generálny riaditeľ Sociálnej poisťovne, ústredie, so sídlom Ul. 29. augusta č. 8, 813 63 Bratislava, o správnej žalobe v sociálnych veciach, o kasačnej sťažnosti sťažovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 1Sa/37/2016 zo dňa 17. marca 2017 v spojení s opravným uznesením sp. zn. 1Sa/37/2016 zo dňa 8. januára 2018, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť z a m i e t a .

Sťažovateľovi náhradu trov kasačného konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

1. Rozhodnutím č. 55051-1/2016-BA z 29.09.2016 (ďalej len „preskúmané rozhodnutie“) bolo zamietnuté odvolanie sťažovateľa a potvrdené rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu (Sociálna poisťovňa, ústredie) č. 6899-57/2016-BA zo 06.07.2016, ktorým bol sťažovateľovi priznaný nárok na úrazovú rentu od 01.01.2004 v sume 55,60 € mesačne, ktorý bol postupne zvýšený na sumu 77,01 € mesačne od 01.07.2008, a v zmysle ust. § 114 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení účinnom pre prejednávajú právnu vec (ďalej len „zák. č. 461/2003 Z.z.“). Prvostupňový správny orgán súčasne rozhodol, že sťažovateľ nemá nárok na výplatu úrazovej renty od 01.01.2004 do 06.02.2008 z dôvodu, že žalobca si uplatnil nárok až 07.02.2011 (došlo k premlčaniu nároku). Zároveň sťažovateľovi zvýšil nárok na úrazovú rentu od 01.01.2009 na sumu 82,50 € podľa ust. § 89 ods. 8 zák. č. 461/2003 Z.z. s tým, že od 01.01.2010 nemá nárok na výplatu úrazovej renty podľa ust. § 109 ods. 2 zák. č. 461/2003. Z.z. z dôvodu, že suma úrazovej renty nepresiahla nulu a ku dňu 31.12.2003 náhrada za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti alebo uznaní invalidity, alebo čiastočnej invalidity nebola vyplácaná a sťažovateľ má od 01.01.2010 nárok na invalidný dôchodok v sume 185,20 €, preto nemá nárok na výplatu úrazovej renty.

2. V odôvodnení preskúmaného rozhodnutia žalovaný najmä uviedol, že

- sťažovateľ utrpel pracovný úraz dňa 28.09.1983, t. j. za účinnosti zákona č. 65/1965 Zb. Zákonník práce v znení neskorších predpisov (ďalej len „zák. č. 65/1965 Zb.“), ktorý zodpovednosť zamestnávateľa za škodu pri pracovných úrazoch a chorobách z povolania upravoval v ust. § 190 a nasl.;
- s účinnosťou od 1. januára 2004 prešla výplata náhrady za stratu na zárobku v zmysle § 272 ods. 1 zák.č. 461/2003 Z.z. na Sociálnu poisťovňu;
- zákon v ust. § 272 ods. 3 upravuje tzv. transformovanú úrazovú rentu, ktorej existencia je podmienená výplatou náhrady za stratu na zárobku k 31.12.2003 a trvaním tohto nároku aj po 31.12.2003;
- nakoľko ako vyplýva aj z listu pobočky zo dňa 09.10.2006, sťažovateľovi nevznikol nárok na náhradu za stratu na zárobku, a teda táto mu k 31.12.2003 vyplácaná nebola, logicky nedošlo ani k jej transformácii na úrazovú rentu, a teda neexistuje právny dôvod na aplikáciu ust. § 272 zák. č. 461/2003 Z.z. ;
- nárok na úrazovú rentu v dôsledku pracovného úrazu zo dňa 28. septembra 1983 vznikol sťažovateľovi až splnením základnej podmienky nároku na túto dávku stanovenú v § 88 ods. 1 zák. č. 461/2003 Z.z., a to počnúc dňom 01.01.2004;
- popísal spôsob výpočtu sumy úrazovej renty tak, ako to následne prezentoval krajský súd v napadnutom rozsudku, pričom žalovaný konštatoval, že prvostupňový správny orgán postupoval pri výpočte denného vymeriavacieho základu správne;
- pre výpočet úrazovej dávky je v zmysle § 84 zák. č. 461/2003 Z.z. rozhodujúci príjem, ktorý sťažovateľ dosahoval v rozhodujúcom období u zamestnávateľa, zodpovedného za vznik pracovného úrazu a preto dosahovanie príjmu vo výške približne 14 000 Sk u iného zamestnávateľa v roku 2002 (mimo rozhodujúceho obdobia), je na účely výpočtu úrazovej renty bezpredmetné;
- list z 09.10.2006 obsahuje iba „matematicky prepočet“, ktorý bol pobočkou vypracovaný v zmysle ustanovení Zákonníka práce, slúžiaci na účely určenia výšky náhrady za stratu na zárobku, ktorý ako je z listu nepochybne zrejmé, mal následne slúžiť ako podklad pre výpočet sumy transformovanej úrazovej renty. Keďže sťažovateľovi nárok na stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti nevznikol, a tým ani nárok na transformovanú úrazovú rentu, sú tieto údaje na účely výpočtu úrazovej renty nepodstatné;
- sťažovateľovi v dôsledku pracovného úrazu nárok na stratu na zárobku nevznikol, nakoľko v dôsledku tejto udalosti nedošlo k zníženiu príjmu zo zamestnania dosahovaného pred predmetným pracovným úrazom, čím mu nevznikol ani nárok na transformovanú úrazovú rentu.

3. Vo včas podanej správnej žalobe v sociálnych veciach podľa § 199 a nasl. zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „S.s.p.“) sťažovateľ namietal, že preskúmaným rozhodnutím došlo k opomenutiu aplikácie ust. § 293cm zák. č. 461/2003, v dôsledku čoho nebolo aplikované ust. § 89 ods. 9 písm. a) zák. č. 461/2003 Z.z.

4. Krajský súd v konaní podľa § 199 S.s.p. dospel k záveru o nedôvodnosti podanej správnej žaloby z týchto dôvodov:

- sťažovateľovi vznikol nárok na úrazovú rentu v dôsledku pracovného úrazu splnením základnej podmienky nároku na túto dávku až dosiahnutím poklesu pracovnej schopnosti v rozsahu 50 % od 01.01.2004, teda dňom nadobudnutia účinnosti zák. č. 461/2003 Z.z., avšak z dôvodu, že si uplatnil nárok až 07.02.2011 podaním žiadosti nemá v zmysle ust. § 114 ods. 1 zák. č. 461/2003 Z.z. nárok na výplatu úrazovej renty od 01.01.2004 do 06.02.2008 v dôsledku premlčania nároku;
- vzhľadom na skutočnosť, že sťažovateľovi vznikol nárok na invalidný dôchodok od 01.01.2010 v sume 185,20 €, ktorá prevyšuje sumu 82,50 € úrazovej renty a konečná suma úrazovej renty určená podľa ust. § 89 ods. 1, 2, 3 zák. č. 461/2003 Z.z. nepresahuje nulovú hodnotu, nevznikol sťažovateľovi od 01.01.2010 nárok na výplatu úrazovej renty z dôvodu nesplnenia podmienky na jej výplatu stanovenej v § 109 ods. 2 zák. č. 461/2003 Z.z.;
- z rozsudku bývalého Mestského súdu v Košiciach zo dňa 22.05.1987 sp. zn. 23C 175/87 vyplýva, že sťažovateľovi ku dňu 31.12.2003 nebola vyplácaná náhrada za stratu na zárobku po skončení

práceschopnosti a táto skutočnosť je rozhodujúca v zmysle ust. § 272 ods. 3 zák. č. 461/2003 Z.z., preto nemohlo dôjsť ani k transformácii náhrady za stratu na zárobku po skončení práceschopnosti na úrazovú rentu, a preto nebolo ani možné aplikovať ust. § 293cm zák. č. 461/2003 Z.z.;

- žalovaný vychádzal z rozsudku bývalého Mestského súdu Košice zo dňa 22.05.1987 sp. zn. 23C 175/87, z ktorého obsahu jednoznačne vyplýva, že sťažovateľovi vznikla náhrada za stratu na zárobku po skončení práceschopnosti za obdobie od 01.02.1984 doposiaľ a súčasne z tohto rozsudku vyplýva, že sťažovateľovi nebolo možné priznať náhradu za stratu na zárobku po skončení práceschopnosti vo forme opakujúcej sa mesačnej náhrady, pretože žalobca nie vo všetkých mesiacoch rozhodného obdobia mal stratu na zárobku a pokiaľ sa domáhal náhrady vo väčšom rozsahu, súd jeho žalobu ako neopodstatnenú zamietol;

- sťažovateľ vo vyjadrení doručenom krajskému súdu dňa 14.03.2017 uviedol, že súd v hore označenom rozsudku bývalého Mestského súdu v Košiciach nezaviazal predchodcu žalovaného na výplatu renty, a to z jediného dôvodu, že sťažovateľ mal stratu na zárobku, avšak túto mu (v tamojšom konaní) žalovaný ako zamestnávateľ dobrovoľne sám doplácal;

- dobrovoľný doplatok podľa názoru krajského súdu nie je priznanou a vyplácanou stratou na zárobku, pretože nevyplýva z rozhodnutia bývalého Mestského súdu v Košiciach. Preto takýto dobrovoľný doplatok je pre rozhodovanie o priznaní nároku na úrazovú rentu v zmysle ust. § 272 ods. 3 zák. č. 461/2003 Z.z. právne nevýznamný.

5. Proti rozsudku krajského súdu sťažovateľ v zákonnej lehote podal kasačnú sťažnosť z dôvodu podľa § 440 ods. 1 písm. g), t.j. krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci.

6. Najmä uviedol, že od právneho nástupcu zamestnávateľa, u ktorého utrpel pracovný úraz (NAD 1024 Košice, a. s.) poberal rozdiel medzi dosiahnutou mzdou a nárokom titulom pracovného úrazu do 30.06.1999, kedy s ním bol skončený pracovný pomer z dôvodu, že táto spoločnosť sa dostala do konkurzného konania. Svoj nárok uplatnil ako pohľadávku voči úpadcovi, pričom po jej popretí zo strany správcu konkurznej podstaty podal na Krajský súd v Košiciach žalobu o uznanie pravosti pohľadávky, o ktorej bolo rozhodnuté rozsudkom pod sp. zn. 2 Cbi 24/2003 zo dňa 12.10.2005, podľa ktorého pohľadávka v sume 50 819,- Sk vedená v konkurznom konaní 5K 82/00 proti úpadcovi sa považuje za zistenú a zaraďuje sa do 1. triedy. Voči správcovi konkurznej podstaty si však mohol uplatniť iba svoj nárok od 01.07.1999 do 11. 10.2000.

7. Vzhľadom na túto skutočnosť sa sťažovateľ obrátil na Slovenskú poisťovňu aby táto prevzala jeho nárok z titulu pracovného úrazu avšak táto mu dňa 29.10.1999 oznámila, že preberie na seba záväzky a bude vo veci konať ak bude organizácia definitívne zrušená bez právneho nástupcu. Sťažovateľ si následne 26.06.2006 uplatnil voči Sociálnej poisťovni stratu na zárobku s poukazom na to, že bývalý zamestnávateľ zanikol na základe konkurzného konania 5K 82/00 a to bez právneho nástupníctva a z toho dôvodu od jeho zániku všetky povinnosti preberá Sociálna poisťovňa. Sociálna poisťovňa následne oznámila sťažovateľovi listom zo dňa 09.10.2006, že mu čistá strata na zárobku po skončení práceschopnosti nevzniká a to z toho dôvodu, že jeho hrubý zárobok u vtedajšieho zamestnávateľa (10 000,- Sk) je vyšší než by bol jeho valorizovaný zárobok pred vznikom škody, ktorý po valorizácii predstavuje sumu 8 311,- Sk.

8. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky konajúci ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 S.s.p.) predovšetkým postupom podľa § 452 ods. 1 v spojení s § 439 S.s.p. preskúmal prípustnosť kasačnej sťažnosti a z toho vyplývajúce možné dôvody jej odmietnutia. Po zistení, že kasačnú sťažnosť podal sťažovateľ v lehote včas (§ 443 ods. 1 S.s.p.) s prihliadnutím na neformálnosť posudzovania kasačnej sťažnosti (§ 453 ods. 2 v spojení s § 203 ods. 2 S.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu, a jednomyseľne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch) dospel k záveru, že kasačná sťažnosť nie je dôvodná, preto ju zamietol (§ 461 S.s.p.).

9. Rozhodol bez nariadenia pojednávania (§ 455 S.s.p.) s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 27. júna 2019 (§ 137 ods. 4 v spojení s § 452 ods. 1 S.s.p.).

Podľa § 272 ods. 1 zák. č. 461/2003 Z.z. Sociálna poisťovňa od 1. januára 2004 preberá od zamestnávateľa výplatu plnení vyplývajúcich zo zodpovednosti zamestnávateľa za škodu pri pracovnom úraze a chorobe z povolania, ktoré vznikli pred 26. novembrom 1993 a od zamestnávateľa, ktorý mal podľa osobitného predpisu postavenie štátneho orgánu, nároky vzniknuté pred 1. aprílom 2002 vyplývajúce zo zodpovednosti zamestnávateľa za škodu pri pracovnom úraze a chorobe z povolania.

Podľa § 272 ods. 2 zák. č. 461/2003 Z.z. nároky na výplatu plnení uvedených v odseku 1 sa posudzujú podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003. Ak nárok na výplatu týchto plnení trvá aj po 31. decembri 2003, poskytujú sa v sume, v akej patrili do 31. decembra 2003.

Podľa § 272 ods. 3 zák. č. 461/2003 Z.z. náhrada za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti alebo pri uznaní invalidity alebo čiastočnej invalidity a náhrada za stratu na dôchodku, ktoré sa vyplácali k 31. decembru 2003, a nárok na ich výplatu trvá aj po tomto dni, sa považujú od 1. januára 2004 za úrazovú rentu, a to v sume, v akej patrili do 31. decembra 2003. Na zvyšovanie úrazovej renty platí § 82 primerane.

Podľa § 272 ods. 5 zák. č. 461/2003 Z.z. v konaniach o náhrade za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti alebo pri uznaní invalidity alebo čiastočnej invalidity a o náhrade za stratu na dôchodku, ktoré neboli právoplatne skončené do 31. decembra 2003, sa po tomto dni rozhodne za obdobie do 31. decembra 2003 podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003 a za obdobie po 31. decembri 2003 ako o úrazovej rente podľa tohto zákona. To platí aj na konanie o týchto náhradách, na ktoré vznikol nárok pred 1. januárom 2004 a žiadosť o ich priznanie a vyplácanie bola podaná po 31. decembri 2003.

Podľa § 293cm písm. a) zák. č. 461/2003 Z.z. na zvyšovanie úrazovej renty, na ktorú bola prekvalifikovaná náhrada za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti alebo pri uznaní invalidity alebo čiastočnej invalidity a náhrada za stratu na dôchodku, na zvyšovanie pozostalostnej úrazovej renty, na ktorú bola prekvalifikovaná náhrada nákladov na výživu pozostalých a na zvyšovanie plnení vyplývajúcich zo zodpovednosti štátu za škodu na zdraví, ktorá vznikla vojakom povinnej vojenskej služby pri plnení služobných povinností alebo v priamej súvislosti s ich plnením, ktorých výplatu prevzala Sociálna poisťovňa od 1. augusta 2006 od Ministerstva obrany Slovenskej republiky, sa od 1. januára 2013 do 31. decembra 2017 vzťahuje § 89 ods. 9 písm. a).

10. Sťažovateľ v podanej správnej žalobe namietal opomenutie aplikácie ust. § 293 cm zák. č. 461/2003 Z.z., ktorý upravuje zvýšenie úrazovej renty, na ktorú bola prekvalifikovaná náhrada za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti. V kasačnej sťažnosti, odkazujúc na obsah správnej žaloby sa domáhal aplikácie tam (v správnej žalobe) zmienenej ustanovení zákona ako aj zohľadnenia rozsudku Mestského súdu v Košiciach zo dňa 22.05.1987 sp. zn. 23C 175/87, rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 2 Cbi 24/2003 zo dňa 12.10.2005, list Slovenskej poisťovne zo dňa 29.10.1999 a list Sociálnej poisťovne, Ústredia zo dňa 09.10.2006.

11. Medzi účastníkmi nebolo sporné, že sťažovateľ utrpel pracovný úraz dňa 28.09.1983, za účinnosti zák. č. 65/1965 Zb., ktorý upravoval zodpovednosť zamestnávateľa za škodu pri pracovných úrazoch a chorobách z povolania upravoval. S účinnosťou od 1. januára 2004 prešla výplata náhrady za stratu na zárobku v zmysle § 272 ods. 1 zák. č. 461/2003 Z.z. na Sociálnu poisťovňu, pričom ust. § 272 ods. 3 upravuje tzv. transformovanú úrazovú rentu, ktorej existencia je podmienená výplatom náhrady za stratu na zárobku k 31.12.2003 a trvaním tohto nároku aj po 31.12.2003.

12. Z rozsudku Mestského súdu v Košiciach sp. zn. 23C 175/87 zo dňa 22.05.1987 ani z rozsudku Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 2 Cbi 24/2003 zo dňa 12.10.2005 nevyplýva, že by sťažovateľovi mala byť ku dňu 31.12.2003 vyplácaná náhrada za stratu na zárobku po skončení práceneschopnosti

(podľa rozsudku Mestského súdu v Košiciach sťažovateľovi nebolo možné priznať náhradu za stratu na zárobku po skončení práceneschopnosti vo forme opakujúcej sa mesačnej náhrady, pretože nemal vo všetkých mesiacoch rozhodného obdobia stratu na zárobku). Skutočnosť, že sťažovateľovi nevznikla v období od 01.07.2003 do 31.12.2003 strata na zárobku vyplývajúca aj z listu Sociálnej poisťovne ústredia zo dňa 09.10.2006 nebola medzi účastníkmi sporná, čo konštatoval v odôvodnení svojho rozsudku (sp. zn. 9So/94/2012 z 30.októbra 2013 str. 4) aj Najvyšší súd Slovenskej republiky, ktorým tento zmenil predchádzajúci rozsudok Krajského súdu v Košiciach č.k. 7Sp/15/2011-35 zo 4.mája 2012 tak, že zrušil pôvodné rozhodnutie Sociálnej poisťovne o nepriznaní nároku na úrazovú rentu s tým, že nariadil doplniť dokazovanie na medicínsku otázku poklesu schopnosti navrhovateľa (sťažovateľa) vykonávať doterajšiu činnosť a rozhodnúť o tom, či „má alebo nemá nárok na úrazovú rentu podľa § 88 zákona“.

13. Keďže z vyššie uvedených skutočností a dôkazov, na ktoré sťažovateľ poukazoval nevyplýva, že by mu k 31.12.2003 bola vyplácaná náhrada za stratu na zárobku, čo predstavuje jednu z podmienok pre jej prekvalifikovanie na úrazovú rentu v zmysle § 272 ods. 3 zák. č. 461/2003 Z.z. Za danej situácie je irelevantnou skutočnosť, že zamestnávateľ, u ktorého sťažovateľ utrpel pracovný úraz tomuto mal dobrovoľne doplácať rozdiel medzi skutočnou mzdou a mzdou, ktorú dosahoval pred pracovným úrazom.

14. Za daných okolností neprichádza do úvahy aplikácia ust. § 293cm zák. č. 461/2003 Z.z. (a s tým ust. § 89 ods. 9 písm. a/), ktoré upravuje zvyšovanie úrazovej renty, na ktorú bola prekvalifikovaná náhrada za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti. Sťažovateľovi vznikol nárok na úrazovú rentu v dôsledku pracovného úrazu zo dňa 28.09.1983 splnením základnej podmienky nároku na túto dávku dosiahnutím poklesu pracovnej schopnosti v rozsahu 50 % od 01.01.2004 v zmysle § 88 a § 89 zákona zák. č. 461/2003 Z.z.. U sťažovateľa nedošlo k prekvalifikovaniu náhrady za stratu na zárobku na úrazovú rentu, pričom z administratívneho spisu nevyplýva, že by mu k 31.12.2003 bola náhrada za stratu na zárobku vyplácaná. Napokon ani sťažovateľ v podanej kasačnej sťažnosti netvrdil opak.

15. Z uvedených dôvodov dospel kasačný súd k záveru, že krajský súd neporušil zákon, keď správnu žalobu zamietol, kasačná sťažnosť teda nie je dôvodná a preto ju v súlade s ust. § 461 S.s.p zamietol.

16. O trovách konania rozhodol kasačný súd podľa § 467 ods. 1 S.s.p. v spojení s § 167 ods. 1 S.s.p. tak, že sťažovateľovi, ktorý bol v konaní neúspešný nárok na náhradu trov kasačného konania nepriznal.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku riadny opravný prostriedok n i e j e prípustný.